

Loon naar studeren

Twee leerlingen, Mounir en Thomas, maken een profielwerkstuk over beloningsverschillen op de arbeidsmarkt in Nederland. De vraag naar arbeid wordt gedefinieerd als het aantal bezette arbeidsplaatsen en het aantal vacatures. Het aanbod van arbeid is gelijk aan het aantal bezette arbeidsplaatsen en het aantal werklozen. Mounir en Thomas willen het opleidingsniveau van het aanbod van arbeid en het door werkgevers gevraagde opleidingsniveau voor verschillende banen in hun onderzoek betrekken. Ze bestuderen een rapport van een onderzoeker, waarin drie opleidingsniveaus worden onderscheiden. Onderstaande tabel en de figuren 1 tot en met 4 op pagina 15 komen uit dit rapport.

voorbeelden van banen per vereist opleidingsniveau

vereist opleidingsniveau	voorbeeld van banen
laag opgeleid VMBO	verkoopassistenten winkels bedieningspersoneel horeca huishoudelijk personeel
gemiddeld opgeleid MBO	handelaren machine operators onderhoudsmonteurs
hoog opgeleid HBO/WO	managers ingenieurs ict-ontwikkelaars

Uit figuur 1 en figuur 2 kan worden opgemaakt dat de groep gemiddeld opgeleide werklozen groter is dan de groep lager opgeleide werklozen.

- a** Toon dit voor het jaar 2011 aan met behulp van een berekening op basis van (geschatte) waarden uit beide genoemde figuren.

Bij bespreking van de figuren valt het Mounir en Thomas op dat door de veranderde verhoudingen tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt de verschillen in beloning groter zijn geworden.

Mounir zegt dat het uiteenlopen van de relatieve beloningsniveaus in de periode 2005-2011 zoals in figuur 3 is te zien, kan worden verklaard uit de gegevens over werkloosheid over diezelfde periode in figuur 2.

Thomas merkt op dat de beloningen van hoogopgeleiden in deze periode relatief hard stijgen. Hij denkt dat dit het resultaat is van twee tegengestelde ontwikkelingen.

- 1 De ontwikkelingen in figuur 1 hebben een remmend effect op het niveau van beloning van hoogopgeleiden, maar
- 2 de technologische ontwikkeling heeft in deze periode blijkbaar een effect op de verhouding tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij hoogopgeleiden die het effect van ontwikkeling 1 meer dan compenseert.

- b** Verklaar het uiteenlopen van de relatieve beloningsniveaus tussen hoogopgeleiden en laagopgeleiden zoals Mounir die uit de figuren afleidt.
- c** Verklaar de relatief snelle stijging van de beloningen van hoogopgeleiden met behulp van de twee tegengestelde ontwikkelingen die Thomas ziet.

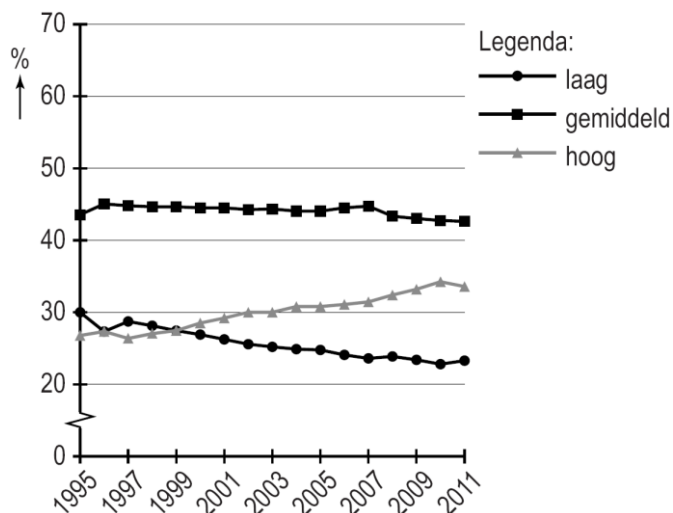
De onderzoeker schrijft in zijn rapport dat de kansen op de arbeidsmarkt voor laagopgeleide mensen niet onder druk staan. De werkgelegenheid voor hoogopgeleiden ontwikkelt zich gunstig, hetgeen via de bestedingen op zijn beurt weer een positief effect heeft op de arbeidskansen voor laagopgeleiden.

- d** Leg uit hoe de onderzoeker tot deze conclusie komt.

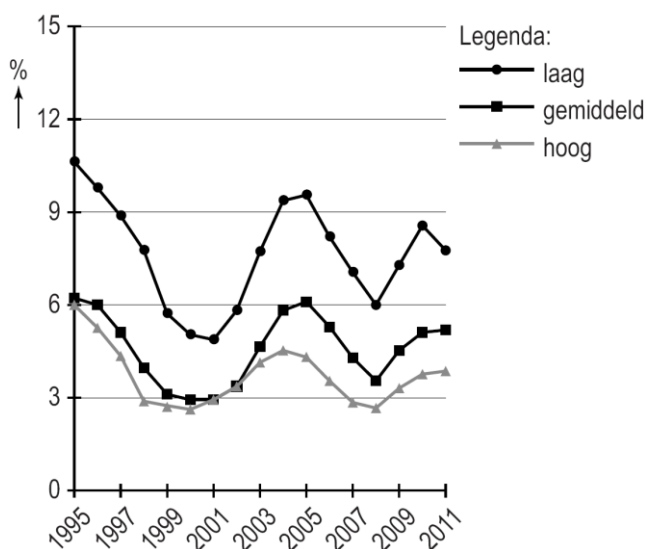
In hun conclusie schrijven Mounir en Thomas dat ze verwachten dat na 2011 de ongelijkheid in beloningen tussen de verschillende opleidingsniveaus zal afnemen als gevolg van verandering in de keuzes die jonge mensen zullen maken in de loop van hun opleiding op het gebied van ruilen over de tijd. Bij hun argumentatie gebruiken ze figuur 4.

- e** Beargumenteer hun verwachting in ongeveer 100 woorden.

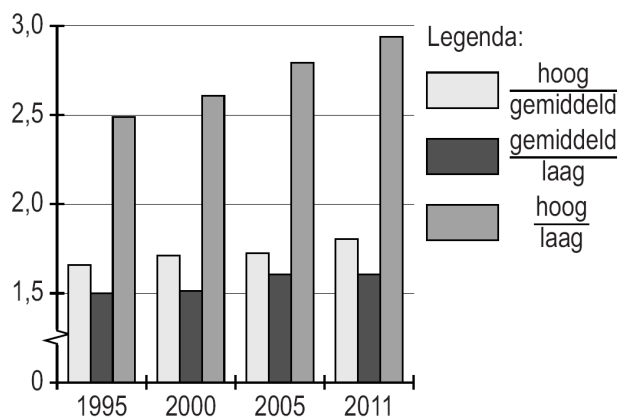
figuur 1 aandeel in het aanbod van arbeid in procenten

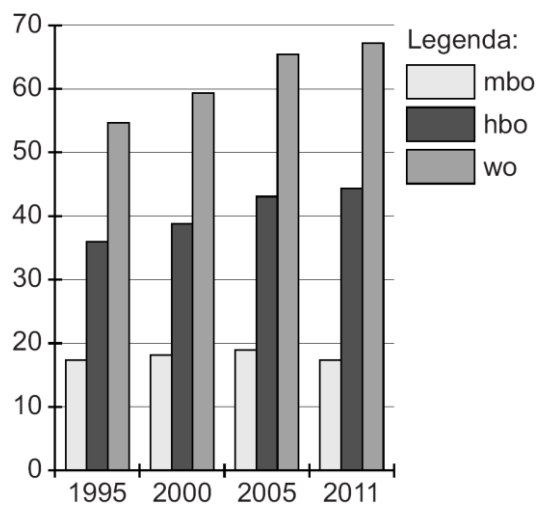
figuur 2 werkloosheid in procenten van het arbeidsaanbod per opleidingsniveau

figuur 3 ongelijkheid in beloning tussen opleidingsniveaus*

figuur 4 extra beloning per opleidingsniveau (%)**

* De deelstreepjes in de legenda duiden op een verhouding van beloning tussen de opleidingsniveaus.

** Het relatieve loonverschil op basis van brutolonen ten opzichte van het laagste opleidingsniveau (ongeschoold).